

Nro. 2.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juliusnak 7-dik napján 1795.
esztendőben.*

Batáviai Respublika.

Ez az újjá született, de nem tudom meddig élő szabad Status a' múlt hólnapnak 17-dikén tartotta újjá születésének innep napját. Hagában este igen szép mesterséges tűz vólt. — Most már minden Batáviai városok a' Frantzia respublikával szerzett alliantziának pompás meg innépléséhez készülnek, mellyben a' bé vett egyenlőség alkotmányának fundamentomát meg akarják vetni. *Rotterdámban* meg folytatott az előbbi magistratus eddig viselt hivatallyától, azzal vádoltatván, hogy még most is hajlandóbb a' régi mint az új constitióhoz.

A' Frantzia respublikával kötött alliantziában meg ígértetett 100 milliónak ki szerzésére kö-

zönséges és önkényesen való költsönözést rendeltek a' Hollandiai tartománynak képviselői. Ezen alliantzia szerént e' folyó esztendőben 30 millió forintot, a' jövő esztendőnek elsőbb hat hólnapjaiban 10 milliót kell le fizetni, melly a' Fr. armádiának táplálására adatott, de még kész pénzben le nem fizetett requisitióval együtt 50 millió forintra fog menni. Ennekfelette a' Batávi-ai respublika tengeri erejének helyre állítására 15, a' hadi seregekre és a' zsóldba vétetett Frantzia seregeknek táplására 20 milliók kívántatnak, mellyek szorossan öfzve számláltatván 85 millió forintra mennek, mellyből magára a' Hollandiai tartományra, mint leg nagyobbra, népesebbre, hatalmasabbra, és leg gazdagabbra 55 millió forint fog esni. A' költsön adó lakosok quietantiát 's esztendőnként 100-tól 5 forint interest fognak venni. — Néhány Zélándiai patrióták azt javaslották, hogy a' Frantzia republikának igirt 100 milliót azokon az előbbi kórmányfzéknek tagjain kell meg venni, a' kik a' Frantziák ellen inditatott hadakozásnak okai vóltak.

Német Birodalom.

Három hólnapjánál több a' miólta csak nem mindnyájan a' békességrül tanátskoznak a' Német Statusok még is mai napiglan is meg nem egyezhettek abban mindnyájan, miként, ki által, 's kinek közbenjárásával kellyen a' békesség munkájához fogni.

A' *Juniusnak* 10-dik napján tartatott *Regensburgi* gyűllésben egy szép promemoriát nyújtott bé a' Svéciai királynak mint Pomerániai hertzegnek ministerje, melynek rövid summája e' vala: "A' Német Birodalom bóldogságához való szives hajlandósággal lelkesítette lévén Ő Felsége a' Svéciai király, nagy fájdalommal nézte ezen ki beszélhetetlen károkkal folytatott hadakozást. Meny-nyi szerentsétlenséget ellehetett vólna távoztatni,

hogyha a' szomszédságban támadott zenebonák nem fegverrel, hanem barátságos meg egyezéssel végeztettek volna el. A' hadakozás által okoztatott rettentő költségnek egy leg kissebb része is elegendő lett volna azoknak a' Német Birodalombéli Fejedelmeknek ki elegítetésekre, a' kiknek meg sértetések tétetett ezen veszedelmes hadakozásnak indító okává; egy olly hadakozásnak, a' melly a' maga következeire nézve azoknak a' tartományoknak pusztulást, közönségesen pedig nyomorúságot, és veszedelmet okoztak. Végtére sem győztek a' Német Birodalomnak hadi seregei; még a' több hatalmasságoknak erejek sem szerezhette vissza az el vesztett tartományokat; egy mástól nem függő szabad tartomány meg győzetett, és Német Országnek északi része is közel volt a' meg hódoltatáshoz. Illy szomorúak voltak a' Német Birodalomnak környülállásai akkor, a' midőn a' Prussiai király Ő Felsége meg illetővén a' közönséges nyomorúságon békességre lépett e' folyó éltendőben a' Frantzia nemzettel, és Német Országnek is útat nyitott a' békességre. Ő Felsége a' Svéciai király sok okoktól indítván a' Fr. respublika valóságának és mástól való nem függésének meg ismérésére, mint Pomerániai hertzeg is a' békességre voksol, következésképen egyátallyában nem kötelezheti magát a' hadakozásnak folytatására meg kívántató segítségnek adására."

A' Palatinátusi Fejedelem és Baváriai hertzeg arra határozta meg magát, hogy kértessék meg a' Fels. Császár, hogy mind maga mind a' Birodalom képeben nyúllyék a' békességnek elzközléséhez; hogy addig is minden ellenségeskedés, requisitio 's a' többi szünnyék meg az ellenség által el foglaltatott Német tartományokban; hogy a' Prussiai királynak constitutionális közbenjárása szükséges, és hasznos volna a' közönséges békességnek elzközlésére; hogy a' békességnek fun-

~~XXXXXXXXXXXX~~

damensomául tétessék a' Birodalomnak előbbi állapotyába való visszafiztatása, a' Westfáliai békeségnek mint sarkalatos törvénynek és több Német és Fr. Országok közt szerzett békeségnek, és szövetségeknél megismérlése; hogy a' birodalomnak okozott károk ki pótolassanak; végtére, hogy jövendőre nézve elegendő bátorság szerzessék 's a' t.

Békeséges, és háborús Környülmállások.

Frankfurtból írják, hogy a' Cs. Királyi seregek Moguncziát oda hagyják, azt a' Német Birodalombéli truppoknak védelmére bizzák, magok pedig többnire a' *Brisgaviai* tartományba marsiroznak, holott Freyburgtól 3 órányira 60 ezer ember fog táborba szállani. A' Freyburgi Professornak tudtára adatott, hogy minél előbb végezzék el fél éltendei tanításokat, mivel, hogyha még tovább is tartani fog a' hadakozás, olly dolgok történhetnek azon a' környékén, a' mellyek nyughatatlanságot okozhatnának az oda való főiskolának.

A' Frantziák nagy számmal marsiroznak *Kölnia* felé, és a' *Luxenburg* alatt vólt artilleriának nagy része is oda vitetik, mellyből azt a' következtést húzzák ki némelylek, hogy ottan is általjönni igyekezzenek a' Frantziák a' Rénus vizén. Imitt amott azt suttogják az emberek egymás fülebe, hogy parantsolat küldetett légyen Berlinből a' Rénus jobb partyán lévő Prüssiai helységeknek az iránt, miként visellék magokat a' Rénuson által költözendő Frantziák eránt.

A' *Hannoverai* seregek, mellyek a' múlt télen *Oldenburgban* és a' *Wéser* folyó vizének bal szárnyán tanyáztanak, állandó quártélyaikba parantsoltattak visszafiztatni. *Bréma* városában egy gyalog regiment, a' hetzégységben pedig két gyalog és egy dragonyos regimentek fognak maradni.

A' Hessen-Homburgi, és Hohenlohe hercegeket ki bocsátották a' Frantziák a' fogságból; az elsőbb Juniusnak 14-dik napján Frankfurtra ment, holott találta szüléit, a' kik a' *Nassau-Usingeni* hertzegnél szinte ebéden vóltanak — A' Fr. fogságban lévő Hannoveránus tisztek *Compiègnéből* *Cambrayba* vitetvén által a' várba szállítatnak, mindazáltal szabadosan járhatnak a' városban is. Nagy reménységek vagon a' fel tserélés által való szabadulásokhoz, óhajtyák is mindnyájan, mivel itten sokkal drágábban fizetik a'ztalaikat, mint fizették *Compiègneben*.

Kondé hertzegnek azt ígérte az Angliai király, hogy a' háborúnak végződéseig, minden hónapra 35 ezer font sterlinget fizet armádiájának tartására. A' Fels. Császár is hathatós segítséget ígért neki. Az első hónapra esett summát *Crewfort* Oberster és Vice Generál kvártély mester által ki is fizettette, mellyből mindjárt lovakat és több efféléket vétetett *Kondé* hertzeg. Ugyan ő egy proclamatiót szóratott ki *Brisgóviával* által ellenben a' *Rénus* túlsó partyán a' Fr. katonaság közt, melly által mind a' tiszteket, mind a' köz embereket maga zászlója alá hívja, mind a' két rendben lévőknek jutalmat ígervén. A' hozzája által menendő Frantzia *Stabalis* és fő tisztekre nézve arra kötelezte magát, hogy a' melly tisztségben lesznek hozzája való által menetelekkor, ugyan abban meg fognak hagyattatni, és érdemekhez illendőképen fellyebb emeltetni.

Andernach és *Koblentz* közt két Fr. tábor fekütt, *Jun.* 17-dikén mind a' kettő el marsirozott, hanem mingyárt más nap friss truppok mentek amazoknak helyekre, mellyek *Kilentz* batallionból és egy lovas regimentből állanak. Táborjok nem sátorokból, hanem szalmával fedett kunyókból áll, mellyek mindenkor meg maradnak, és ha az egyik armádia belőlök ki költözik, ismét más telepedik le azokban. — Illyen kunyókból álló tábor-

jaik vagynak mindenütt a' Rénusnak tulsó partván, 's ezek hasonlók a' régi Római táborokhoz, melyek tábori coloniáknak neveztettek hajdanában.

Luxenburghban 400 Frantzia desertorokat és emigránsokat találtak a' Frantziák, kik közül 200-at mingyárt agyon lövöldöztetett a' *Thionvillei Merlin*. Mingyárt a' capitulatio után bőséges eledelet küldött a' Frantzia kórmányozó vezér *Hatry Generális* az ott lévő Austriai tiszteknek és katonaságnak — Mind ott, mind egész útjában különös tiszteletet mutattak *B. Bender* Feldmarsál iránt — A' fellyebb említet *Merlin* gazdagon megvendéglette ötet, a' vele lévő seregek közt elegendő ételt és italt osztogattatott ki. — *Jourdán* Fr. Generális visszazonozni akarván a' Bender Feldmarsál által nékie adott ebédet, ki kérte magának, hogy néki is azon szerentséje lehessen *Koblentzben*, 's ilyen tréfa beszéddel kívánta ötet meg nyerni: Minden vendég házakat bé fogok, *úgymond*, záratni *Koblentzben*, hogy a' Feldmarsálnak ne legyen másutt, hanem egyedül a' nálam való ebédlésre alkalmatossága. — Tellyesítette is az ősz héros *Jourdán* Generálisnak kérését.

Azt olvassuk egy *Vallendári* levélből e' nevezett Feldmarsálról, hogy ő az egész ostrom alatt kiváltképen való módon vigyázott az alatta lévő katonaság egészségének fenn tartására — hogy kevés betegek voltak — hogy mindent jó kedvel és nagy készséggel végbe vittek az alatta való; hogy ezek szép egyességben éltek a' lakosokkal; hogy a' pénz szükének el távoztatására egynéhány ezer forintig való két krajtzárosokat veretett *Bender* fő vezér a' haszon vétel nélkül való ágyúkból, a' polgárok által költsön adatott ezüstből pedig tallérokat ilyen felül irással: *Ad usum circumvallati Luxenburghi*, az az, az ostrom alá rekesztetett *Luxenburghnak* hasznára; hogy az egész ostrom alatt hat személynél több agyon nem lö-

vetett a' fegyvert nem viselők között; hogy sokáig ló hússal kellett a' katona őrizetnek élni, úgy annyira, hogy a' bent volt *Sándor Leopold* regementjéből való huszároknak egyetlen egy lovak sem maradt 's a' t.

Frantzia Ország.

Juniusnak 17-ik napján hat nemzeti képviselőket ítelt halálra a' hadi Commissió, úgymint, *Rommet, Düquesnoyt, Düroyt, Burbottét, Soubrany,* és *Goujont,* a' kik tudnillik a' *Máj.* 20-ik napján történt zenebonának szerző okai voltak, a' respublika romlására öszve esküdtek, és mind meg akarták a' Conventnek mértékletes tagjait öldösni. *Peysard* számkivetésre, *Forestier* pedig egyéhány elzendei tömlötzre íteltettek. Fel olvastatván amazok ellen a' halálos sententia így szóllott *Goujon:* *Imé a' képem, kérlek adjátok által feleségemnek.* — *Düquesnoy* egy levelet adott a' birák kezébe, mellyben feleségétől és barátitól el bútsúzott. Többek közt így szóllott: *Kivánom, hogy az én vérem legyen az utolsó ki ontatandó ártatlan vér; kívánom hogy ez által erősítsék meg a' republika, éllyen a' republika! Burbottenek utolsó szavai ezek voltak: Egyedül a' szabadságnak ellenségei kívánták az én véremet, utolsó sohajtasomat is a' haza boldogságáért fogom tenni.* — A' halálos sententzia ki mondása után mindnyájan visszavitettek a' tömlötzökbe, holott közülök öten a' nállok lévő késsekkel magokat meg akarták ölni. A' tömlötz előtt álló katona strázsának tiztye, a' ki a' foglyokat meg nem vizsgálta úgy a' mint illetet volna, és a' nállok lévő öldöklő szerzőket el nem szedette, a' köz bátorságra ügyelő Commissiónak parantsolattyára árestomba tetett. Délután egy órakor a' vezető szekérré fel tétetvén *Düroy, Bourbatte,* és *Soubrany* a' vezető piatzra ki vitettek, 's két órakor ki is végeztettek e' világból. Uttyában így szóllott *Düroy:*

Amott állanak, úgymond, a' veszedelmünkön örülő gyilkosok, melly szerentsétlen vagyok, hogy nem bóldogúlhattam fel tétélemben! arra valók é' ezek a' kezek, hogy hóhér által kötöztessenek öszve? örüllyetek aristokráták, örüllyetek, ti rátok is el fog a' sor kerülni.

Hogyha hitelt adhatni a' Párisi leveleknek, tehát *Tulonban* tökéletesen helyre állott az előbbi tsendesség. Ott is egy hadi Commissió állítatott fel az utolsó zenebonának indító okai és eszközei ellen, és ottan is sokan a' más világra fognak küldetni közülök. A' *Tuloni* flotta Jun. 7-dik napján repült ki az oda való kikötő helyből, melly 17 linea hajókból, 11 fregáttából, és néhány apróbb rangú hajókból áll. Igen jó szele volt a' tágas tengerre való kimenetelekor, egyenesen az úgy nevezett *Hierai* szigetekbe ment, de talán nem olly véggel, hogy az Anglusok flottájával meg ütközzék, hanem inkább azért, hogy annak mozgásaira vigyázzon, vagy a' melly még hihetőbbnek lenni láttatik, hogy távól lévén *Tulontól*, alkalmatossága ne legyen az azon szolgáló matrósoknak a' Terroristákkal való egyet értésre. A' *Lyon*i levelek szerént a' *Tulonból* visszért Marsiliai patrioták egyenesen a' tömlöztökre rohantak, és 65 Jakobinust meg is öltek azokban. Hihetőképen tsak újjain által nézi e' dolgot a' *Convent*, és mivel maga is a' Jakobinusi csordának ki irtásában igyekezik, semmi büntetést nem mond azok ellen, a' kik imitt amott öldökliek ezeket a' vérszopó embereket, a' kik a' *Robespierre* tyrannismusa alatt könyökig mártogatták kezeiket az ártatlan vérben.

Egy német Országi politikus úgy vélekedik, hogy valameddig a' Jakobinusok Fr. Ország színeről el nem törültetnek, addig soha bátorságban nem lészzen a' mostani mértékletes *Convent*, és soha tökéletességre nem viheti a' *Sieyes* abbas által régtől fogva ki dolgoztatott plánnumot. Ez

a' plánum, az ő értelme szerént, oda tzelez, hogy az Orleánsi hertzegnek, néhai *Egalite Filepnek* öregbig fia a' Fr. királyi székebe ültetessen, kiváltképen most, minekutánna néhai *XVI. Lajosnak* árvája a' *Delfinus* e' világból ki költözött volna. Talán nem emlékezik ez a' Német politikus Fr. Országnak régi constitutiójára, melly szerént az utolsó uralkodó Fejedelemnek férfi magzati nem lévén, testvéreire marad a' Birodalom, nem pedig *XIV Lajos* testvérének *Filep Orleánsi* hertzegnek maradékaira. Önnön magok a' *XVI Lajos* testvérei is meg ellenzenék az Orleánsi hertzeg szerentséjét, és Angliának segítsége által igyekezének ötöt a' királyi pólczról le taszítani.

Egy két szót *XVII Lajosról*. *Monegailard* emigrált Fr. Gróf egy futó levelet botsátott ki Német Országban, 's azt írja, hogy még 1794-dik esztendőben *Apr. 3-dik* napján meg mondotta legyen *Sevestre*, hogy hijjában bíznak a' Vendeisták, Rojalisták, és Aristokraták a' *Capet Lajos* fiának királyi trónusba való üléséhez, mivel ámbár gyenge ifjúsága miatt meg nem éredett legyen is még a' guilotinéra, de más módot is fog a' Convent találni e' világból való ki költöztetésére. Ez a' Gróf is tehát úgy gondolkozik a' *Delfinusnak* haláláról, mint mások sokan, hogy tudnillik lassú méreg ital által küldetett legyen az örökévalóságba. — De tökéletesen meg tzeffolya ezeknek vélekedéseket az Orvosok által tétetett *visum repertum*, melly szerént nem méreg, hanem a' belső részén, nevezetesen a' tüdején találtatott mirigyek okozták halálát. Eleve el látta azt a' Convent, hogy nemtsak a' Rojalisták, hanem egész Európa gyanúságba fog esni a' *Delfinus* halálának hallására. Arravaló nézve, a' mint egy közönséges levél beszéli, meg kérte Gróf *Carlettit*, a' Toskánai nagy hertzegnek Párisban lévő ministerjét, hogy a' meg holt szerentsétlen királyfi testének fel nyitattásán jelenne meg, 's tulajdon szemeivel látna, mi okozta legyen halálát.

~~XXXXXXXXXX~~

damensomául tétessék a' Birodalomnak előbbi állapotyába való visszafiztatása, a' Westfáliai békeségnek mint sarkalatos törvénynek és több Német és Fr. Országok közt szerzett békeségnek, és szövetségeknek megismérése; hogy a' birodalomnak okozott károk ki pótoltassanak; végtére, hogy jövődöre nézve elegendő bátorság szereztessek 's a' t.

Békeséges, és háborús Környüállások.

Frankfurtból írják, hogy a' Cs. Királyi seregek Moguncziát oda hagyják, azt a' Német Birodalombéli truppoknak védelmére bizzák, magok pedig többnire a' *Brisgaviai* tartományba marsiroznak, holott Freyburgtól 3 órányira 60 ezer ember fog táborba szállani. A' Freyburgi Professzoroknak tudtára adatott, hogy minél előbb végezzék el fél éltendei tanításokat, mivel, hogyha még tovább is tartani fog a' hadakozás, olly dolgok történhetnek azon a' környékén, a' mellyek nyughatatlanságot okozhatnának az oda való főiskolának.

A' Frantziák nagy számmal marsiroznak *Kölnia* felé, és a' *Luxenburg* alatt vólt artilleriának nagy része is oda vitetik, mellyből azt a' következtetést húzzák ki némelylek, hogy ottan is általjönni igyekezzenek a' Frantziák a' Rénus vizén. Imitt amott azt suttogják az emberek egymás fülebe, hogy parantsolat küldetett légyen Berlinből a' Rénus jobb partyán lévő Prussiai helységeknek az iránt, miként viselljék magokat a' Rénuson által költözendő Frantziák eránt.

A' *Hannoverai* seregek, mellyek a' múlt télen *Oldenburgban* és a' *Wéser* folyó vizének bal szárnyán tanyáztanak, állandó quártélyaikba parantsoltattak visszafiztatni. *Bréma* városában egy gyalog regement, a' hetzégységben pedig két gyalog és egy dragonyos regementek fognak maradni.

A' Hessen-Homburgi, és Hohenlohe hercegeket ki bocsátották a' Frantziák a' fogságból; az elsőbb Juniusnak 14-dik napján Frankfurtra ment, holott találta szüléit, a' kik a' *Nassau-Usingeni* hertzegnél szinte ebéden vóltanak — A' Fr. fogságban lévő Hannoveránus tisztek *Compiègnéből* *Cambrayba* vitetvén által a' várba szállítottak, mindazáltal szabadosan járhatnak a' városban is. Nagy reménységek vagon a' fel tserelés által való szabadulásokhoz, óhajtyák is mindnyájan, mivel itten sokkal drágábban fizetik a'ztalaikat, mint fizették *Compiègneben*.

Kondé hertzegnek azt ígérte az Angliai király, hogy a' háborúnak végződéseig, minden hónapra 35 ezer font sterlinget fizet armádiájának tartására. A' Fels. Császár is hathatós segítséget ígért neki. Az első hónapra esett summát *Crewfort* Oberster és Vice Generál kvártély mester által ki is fizettette, mellyből mindjárt lovakat és több efféléket vétetett *Kondé* hertzeg. Ugyan ő egy proclamatiót szóratott ki *Brisgóviával* által ellenben a' *Rénus* túlsó partyán a' Fr. katonaság közt, melly által mind a' tiszteket, mind a' köz embereket maga zászlója alá hívja, mind a' két rendben lévőeknek jutalmat ígervén. A' hozzája által menendő Frantzia *Stabalis* és fő tisztekre nézve arra kötelezte magát, hogy a' melly tiztségben lesznek hozzája való által menetelekkor, ugyan abban meg fognak hagyattatni, és érdemekhez illendöképen fellyebb emeltetni.

Andernach és *Koblentz* közt két Fr. tábor fekütt, *Jun.* 17-dikén mind a' kettő el marsirozott, hanem mingyárt más nap friss truppok mentek amazoknak helyekre, mellyek kilentz batallionból és egy lovas regementből állanak. Táborjok nem sátorokból, hanem szalmával fedett kunyókból áll, mellyek mindenkor meg maradnak, és ha az egyik armádia belőlök ki költözik, ismét más telepedik le azokban. — Ilyen kunyókból álló tábor-

jaik vagynak mindenütt a' Rénusnak tulsó partván, 's ezek hasonlók a' régi Római táborokhoz, melyek tábori coloniáknak nevezettek hajdanában.

Luxenburghban 400 Frantzia desertorokat és emigránsokat találtak a' Frantziák, kik közül 200-at mingyárt agyon lövöldöztetett a' *Thionvillei Merlin*. Mingyárt a' capitulatio után bőséges eledelet küldött a' Frantzia kórmányozó vezér *Hatry Generális* az ott lévő Austriai tiszteknek és katonaságnak — Mind ott, mind egész útjában különös tiszteletet mutattak *B. Bender* Feldmarsál iránt — A' fellyebb említet *Merlin* gazdagon megvendéglette ötet, a' vele lévő seregek közt elegendő ételt és italt osztogattatott ki. — *Jourdán* Fr. Generális visszazonozni akarván a' Bender Feldmarsál által nékie adott ebédet, ki kérte magának, hogy néki is azon szerentséje lehessen *Koblentzben*, 's ilyen tréfa beszéddel kívánta ötet meg nyerni: Minden vendég házakat bé fogok, *úgymond*, záratni *Koblentzben*, hogy a' Feldmarsálnak ne legyen másutt, hanem egyedül a' nálam való ebédlésre alkalmatossága. — Tellyesítette is az ősz héros *Jourdán* Generálisnak kérését.

Azt olvassuk egy *Vallendári* levélből e' nevezett Feldmarsalról, hogy ő az egész ostrom alatt kiváltképen való módon vigyázott az alatta lévő katonaság egészségének fenn tartására — hogy kevés betegek voltak — hogy mindent jó kedvel és nagy készséggel végbe vittek az alatta való; hogy ezek szép egyességben éltek a' lakosokkal; hogy a' pénz szükének el távoztatására egynéhány ezer forintig való két krajtzárosokat veretett *Bender* fő vezér a' haszon vétel nélkül való ágyúkból, a' polgárok által költsön adatott ezüstből pedig tallérokat ilyen felül irással: *Ad usum circumvallati Luxenburgi*, az az, az ostrom alá rekesztetett *Luxenburghnak* hasznára; hogy az egész ostrom alatt hat személynél több agyon nem lö-

vetett a' fegyvert nem viselők között; hogy sokáig ló hússal kellett a' katona őrizetnek élni, úgy annyira, hogy a' bent volt *Sándor Leopold* regementjéből való huszároknak egyetlen egy lovok sem maradt 's a' t.

Frantzia Ország.

Juniusnak 17-ik napján hat nemzeti képviselőket ítelt halálra a' hadi Commissió, úgymint, *Rommet, Düquesnoyt, Düroyt, Burbottét, Soubrany,* és *Goujont,* a' kik tudnillik a' *Máj.* 20-ik napján történt zenebonának szerző okai voltak, a' respublika romlására öfzve esküdtek, és mind meg akarták a' Conventnek mértékletes tagjait öldösni. *Peysard* számkivetésre, *Forestier* pedig egyéhány elztendei tömlötzre íteltettek. Fel olvastatván amazok ellen a' halálos sententia így szóllott *Goujon:* *Imé a' képem, kérlek adjátok által feleségemnek.* — *Düquesnoy* egy levelet adott a' birák kezébe, mellyben feleségétől és barátitól el bútsúzott. Többek közt így szóllott: *Kivánom, hogy az én vérem legyen az utolsó ki ontatandó ártatlan vér; kivánom hogy ez által erősítsék meg a' respublika, éllyen a' respublika!* *Burbottenek* utolsó szavai ezek voltak: *Egyedül a' szabadságnak ellenségei kívánták az én véremet, utolsó sohajtasomat is a' haza boldogságáért fogom tenni.* — A' halálos sententzia ki mondása után mindnyájan vissza vitettek a' tömlötzökbe, holott közülök öten a' nállok lévő késsekkel magokat meg akarták ölni. A' tömlötz előtt álló katona strázsának tiztye, a' ki a' foglyokat meg nem vizsgálta úgy a' mint illet volna, és a' nállok lévő öldöklő szerzőszámokat el nem szedette, a' köz bátorságra ügyelő Commissiónak parantsolattyára árestomba tetett. Délután egy órakor a' vesztő szekérre fel tétetvén *Düroy, Bourbatte,* és *Soubrany* a' vesztő piatzra ki vitettek, 's két órakor ki is végeztettek e' világból. Uttyában így szóllott *Düroy:*

Amott állanak, úgymond, a' veszedelmünkön örülő gyilkosok, melly szerentsétlen vagyok, hogy nem bóldogúlhattam fel tétélemben! arra valók é ezek a' kezek, hogy hóhér által kötöztessenek öszve? örüllyetek aristokráták, örüllyetek, ti rátok is el fog a' sor kerülni.

Hogyha hitelt adhatni a' Párisi leveleknek, tehát *Tulonban* tökéletesen helyre állott az előbbi tsendesség. Ott is egy hadi Commissió állítatott fel az utólsó zenebonának indító okai és eszközei ellen, és ottan is sokan a' más világra fognak küldetni közülök. A' *Tuloni* flotta Jun. 7-dik napján repült ki az oda való kikötő helyből, melly 17 linea hajókból, 11 fregáttából, és néhány apróbb rangú hajókból áll. Igen jó szele volt a' tágas tengerre való kimenetelekor, egyenesen az úgy nevezett *Hierai* szigetekbe ment, de talán nem olly véggel, hogy az Anglusok flottájával meg ütközzék, hanem inkább azért, hogy annak mozgásaira vigyázzon, vagy a' melly még hihetőbbnek lenni láttatik, hogy távól lévén *Tulontól*, alkalmatossága ne legyen az azon szolgáló matrósoknak a' Terroristákkal való egyet értésre. A' *Lyon*i levelek szerént a' *Tulonból* visszavért Marsiliai patrioták egyenesen a' tömlötzőkre rohantak, és 65 Jakobinust meg is öltek azokban. Hihetőképen tsak újjain által nézi e' dolgot a' *Convent*, és mivel maga is a' Jakobinusi csordának ki irtásában igyekezik, semmi büntetést nem mond azok ellen, a' kik imitt amott öldökliek ezeket a' vérszopó embereket, a' kik a' *Robespierre* tyrannismusa alatt könyökig mártogatták kezeiket az ártatlan vérben.

Egy német Országi politikus úgy vélekedik, hogy valameddig a' Jakobinusok Fr. Ország színeről el nem törültetnek, addig soha bátorságban nem léssen a' mostani mértékletes *Convent*, és soha tökéletességre nem viheti a' *Sieyes* abbas által régtől fogva ki dolgoztatott plánumot. Ez

a' plánum, az ő értelme szerént, oda tzelez, hogy az Orleánsi hertzegnek, néhai *Egalite Filepnek* öregbig fia a' Fr. királyi székebe ültetessen, kiváltképen most, minekutánna néhai *XVI. Lajosnak* árvája a' *Delfinus* e' világból ki költözött volna. Talán nem emlékezik ez a' Német politikus Fr. Országnak régi constitutiójára, melly szerént az utolsó uralkodó Fejedelemnek férfi magzati nem lévén, testvéreire marad a' Birodalom, nem pedig *XIV Lajos* testvérének *Filep Orleánsi* hertzegnek maradékaira. Önnön magok a' *XVI Lajos* testvérei is meg ellenzenék az Orleánsi hertzeg szerentséjét, és Angliának segítsége által igyekezének ötet a' királyi pólczról le taszítani.

Egy két szót *XVII Lajosról*. *Monegailard* emigrált Fr. Gróf egy futó levelet botsátott ki Német Országban, 's azt írja, hogy még 1794-dik esztendőben *Apr. 3-dik* napján meg mondotta legyen *Sevestre*, hogy hijjában bíznak a' Vendeisták, Rojalisták, és Aristokraták a' *Capet Lajos* fiának királyi trónusba való üléséhez, mivel ámbár gyenge ifjúsága miatt meg nem éredett legyen is még a' guilotinéra, de más módot is fog a' Convent találni e' világból való ki költöztetésére. Ez a' Gróf is tehát úgy gondolkozik a' Delfinusnak haláláról, mint mások sokan, hogy tudnillik lassú méreg ital által küldetett legyen az örökévalóságba. — De tökéletesen meg tzeffolya ezeknek vélekedéseket az Orvosok által tétetett *visum repertum*, melly szerént nem méreg, hanem a' belső részén, nevezetesen a' tüdején találtatott mirigyek okozták halálát. Eleve el látta azt a' Convent, hogy nemtsak a' Rojalisták, hanem egész Európa gyanúságba fog esni a' *Delfinus* halálának hallására. Arravaló nézve, a' mint egy közönséges levél beszéli, meg kérte Gróf *Carlettit*, a' Toskánai nagy hertzegnek Párisban lévő ministerjét, hogy a' meg holt szerentsétlen királyfi testének felnyitására jelenne meg, 's tulajdon szemével látna, mi okozta legyen halálát.

A' *Basileai* tudósítások szerént mind a' Convent, mind a' Közjóra ügyelő Commissió hajlandóknak lenni láttatnak a' gyenge királyi hertzeg afzszonykának Tempeli fogságából való kibotsátására, és a' Spanyol királynak által adatására, a' ki a' békességnek fel tételei közt ezt leg elsőnek tette. Ha így van a' dolog, reményleni lehet, hogy a' Frantzia respublika és Spanyol Ország közt való békesség rövid idő alatt visszafog szereztetni. *Wimpfen Felix* General egy irást iktatott bé a' *Roueni* közönséges újságokba, mellyben illyeténképen nyilatkoztatta ki maga gondolkozának módját: Hogyha, *árvmond*, fegyvert akartam volna hazám ellen fogni, tehát a' *Roberspiere* tyrannismusa alatt, a' midőn üldöztettem, az emberi társaság közül ki rekesztettem, és nagy jutalom tétetett a' fejemre, miveltem volna ezt. Mivel mindazáltal inkább akartam hazámhoz való hűségemnek áldozattvává lenni, *Bayeuxban* (*Bayocassiumban* alsó Nórmandiának népes városában) *Anfye* polgárnál húztam meg magamat, a' ki testvér hugával és hív inasával egyetemben sok veszedelemben forgott miattam. Az el múlt hólnapban *Caen* városában is fel támadván a' *Jakobinusok*, azt költötték ellenem, hogy engemet győződelmi pompa és éneklések között vittek bé oda, holott 1793 esztendőből *Juliusnak* 26-dik napjától fogva egy óráig sem voltam ki *Bayeuxon* kívül. Mivel pedig illyenképen sem bóldogúlhattak ellenségeim, azt költötték ellenem, hogy egyget értsek a' *Chouánokkal* 's azoknak nyakas vezérjével *Stoflettel*.

A' *Jun.* 18-ikán tartatott gyűlésben a' Spanyol Országban táborozó ármádiáról tudósította a' Közjóra ügyelő Commissio a' Conventet. Nevezetesen azon hadi történetről, melly a' múlt *Maj.* 26-ikén történt *Rosás* Katalóniának erős vára alatt. A' nevezett nap előtt való este egynéhány Spanyol hajók mentenek oda olly véggel, hogy

a' szárazra ki szállván, segítségére lehessenek a' nevezett erősséget vissza venni akaró Spanyol ármádiának. Ezen fel tételnek meg gátolására más nap reggel keményen ágyúztak a' Fr. fregát-ták a' Spanyol hajókra, ezt miveltek a' várban lévő Fr. őrizet, és a' tenger partján készített bat-tériákban fekvő katonaság is. Két óránál tovább tartott az ágyúzás, egynéhány Spanyol bombák a' várba is bé repültek, és a' várat is fel kéret-ték a' Spanyolok. Azonközben a' szárazon lévő seregek üstökbe kaptak, 's olly mérgessen vias-kodtak egymással, hogy 3 óra el forgása alatt sem az egyik, sem a' másik nem akart hátrálni. Végte-re csak ugyan a' Spanyolok únták el a' tsa-tazást, és minekutánna seregeiknek dereka és bal szárnya sokat szenvedett volna, el hagyták a' tsata piatzot. Nagyon meg fáradván a' Frantzia seregek, nem üzték az ellenséget. Reggeli 5 óra-tól fogva egész délig tartott az ágyúzás.

Továbbá arról is jelentést tett a' Közjóra ügyelő Commissió, hogy már most *Pampelónának* ostromlásában foglalatoskodik a' *Navarrában* tá-borozó Fr. ármádia. A' Vendében történt hadi dolgokat sem halgatta el, 's azzal ditsekedett, hogy minden ütközetekben szerentsések a' patrió-ta seregek a' *Chouánok* ellen.

Venier a' Közjóra ügyelő Commissiónak egyik tagja, arról tudósította a' Conventet, hogy a' fi-nantziának rendbe szedésére, és az assignáták szá-mának meg kissebbítésére ki választatott szemé-lyek igen sok akadályokra találván, még most sem végezhettek el a' reájok bizott dolgott. *Loh-mont* felettéb ótsárlotta a' Conventet, hogy szün-telen a' finántziális dolgokban foglalatoskodik, holott jobb volna a' constitutiót ki készíteni, és állandó igazgatás formáját adni a' Fr. respubliká-nak. A' finántziák, *úgymond* ő., virágoznának, és minden részben szerentsés lehetne a' respublika,

mihelyt egy olly constitutiót és kórmány széket készítenének, a' mellyhez tellyes bizodalommal lehetne a' nép, erről kellene elsőben is gondolkoznotok, 's annakutánna fognotok a' finántziának meg jobbításához 's a' t. Sokan helybe hagyták fel tételeit, de azért még sem állott el a' Convent a' finántziális dolgokra szentelt igyekezetétől.

A' *Landauba* küldetett nemzeti képviselő *Becker* onnan lett vizsgálva menetele után eleven színnel le festette a' Convent előtt azokat a' kegyetlenségeket, a' mellyeket a' Palatinátusi tartományokba küldött Commissáriusok ottan miveltenek. Lehetetlen, *úgymond ő*, a' régi históriákban is olly kegyetlenségeket és tolvajlásokat olvasni, mint a' minéműeket ezek a' vérfzopó emberek a' *Biponti* hertzogségben miveltek. Minden társághéli rendet fel forgattak, a' szegénységnek mindennapi élelmére szükséges kenyerét és eleségét erőszakossan el vették, a' házakat bé törvén minden házi butorokat, aranyat, ezüstöt, papíros pénzt, köntöst, vásznat el prédálták. — Gúnyolták a' szerentsétlenségeken siránkozó szegényeket — Pistollyal, kardal fenyegették, és vagyonaiknak előadására fegyverrel kinszerítették őket. Igen nagy hasznára lehetett volna, *úgymond továbbá Becker*, ez a' tartomány a' Fr. republikának, könnyen ki lehetett volna belőle 200 millió livrát hozni, és ármádiáink is alkalmasint élhettek volna ottan 15 hólnapig. A' Roberspierre vérfzopó követői mindent el loptak, el tékozlottak, le égettek, 's el pusztítottak. Nagy árron kelletett a' templomokban lévő orgonákat, harangokat, 's több efféleket tőlök meg váltani, azomban mihelyt a' kívántatott pénzt le fizették a' szegény lakosok, ismét el ragadozták tőlök a' meg váltatott dolgokat. Kiváltképen *Spayer* városát olly szomorú állapotban hagyták, mellyhez képzelni se lehet hasonlót, 106 házat, és 6 templomot pusztítottak el, 's valamit azokban talál-

tak mindent ki prédáltak, még az ajtókon, és ablakokon lévő vasat, 's ónt is 's a' t. — Erre azt végzette a' Convent, hogy ezek a' gonosz emberek mindgyárt fogattassanak meg, 's adatassanak a' hadi Commissió kezébe.

Magyar Ország.

Kalocsán Jul. első napján. Tiszt. P. Perczel Imre úr áhétatos rendbéli pap, és ezen Rendnek, Magy. Országban őt elztendőtől fogva kórmányozója, a' múlt hólnapnak 28-dikán, életének 62-dik elztendejében meg halálozván, azon hólnapnak 30-ikan fényes halotti pompával itten el temettetett. Született ez a' néhai Tiszt. férfiú N. Veszprém Vármegyében a' Pertzel fő nemes familiából, és minekutánna mind a' szeléd, mind a' mélységes tudományokat az áhétatos papok közt el végzette volna, 1774-dik elztendőben a' dogmatica Theologiának N. Szombati fő iskolában való tanítására választatott, és elsőben ott, azután *Budán*, végtére *Posonban* 12 elztendőig tanította azt az ifjú papságnak, még pedig tökéletes meg elégedéssel és ditsérettel. Onnan a' Debretzeni áhétatos papok Collegiumának kórmányozására által tétetvén, azon rendbéli papságnak egyenlő voksa által, azon Rendnek fő igazgatójává tétetett. — Az ide való áhétatos papoknak látogatásokra jöven ide Jun. 18-dikán, midőn hat napokkal annakutánna vizsgálva menni készült volna, halálos nyavalyába esett, és négy napig tartott halálos tusakozása után, azon hólnapnak 28-dikán, éjjeli 11 órakor el is végzette világi ditsőséges pályafutását. — Lelketlen testét fő Tisztelendő *Klobusitzky Péter* Kánonok és *Bácsi* Prépost úr vezette püspöki süveg alatt az Érseki fő templomba, a' hová nemtsak a' káptalanbéli urak, hanem ő Excellentziája az Érsek is el kísértette őtet, a' ki jól esmérvén a' meg hólnak nagy érdemeit, beteg ágyában meg látogatta, hólta u-

tán pedig minden temetségére való költségét maga meg tette.

T u d ó s í t á s.

I. *Advocat Apaturnak Párisban Sorbonnai Doctor, Professor és Bibliothecariusnak Historiai Dictionáriuma, mellyben a' régi Patriarcháknak, Tsászároknak, királyoknak, Fejedelmeknek, Hadi vezéreknek, Vitézeknek, Pogány Isteneknek, Herosoknak, Pápáknak, Ekklesiái Atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Cardindlisoknak, Szenteknek, Szerzeteseknek, Historicusoknak, Poétáknak, Oratoroknak, Theologusoknak, Philosophusoknak, Physicusoknak, Medicusoknak, Ictusoknak, Musicusoknak's a' t. egygy szóval mindenféle tudományban, mesterségben, állapotban, hires embereknek életek, írásaik, munkáik le irattatnak. Magyar nyelvre fordította, sok meg bővítéssel, 's az 1794 esztendeig éltt nevezetes személyek életeknek hozzá adásával ki botsátotta Mindszenti Sámuel, szabad királyi Rév Komárom városában Evang. Ref. Predikátor.*

Ezen könyvnek I. és II. Darabja in 8 mai. már ki jött az III. pedig a' jövő Leopold napi Pesti vásárra el készül. Az I. Darab az A — B: a II. a C—D: az III. az E. F. G. *Alphabetumokat* foglalja magában. Mindenik darabnak az árra külön I. Rhforint 30 xr. Az egész munka VII vagy VIII darabból fog állani. Miket tselekedtem legyen a' Magyar fordításban, és az mivel legyen elébb való mind a' Frantzia Originálisnál, mind a' Német fordításnál az I. Darabra tett Előjáró Beszédben meg mondtam. Illyen nagy munkának ki nyomtattatására meg kívántató költség az én tehetségemet tsak nem felül haladja: Mindazáltal előre való pénz fizetést senkitől nem akartam kérni, mig a' munkának nyomtattatásához nem fogtam, és belölle mustrát nem mutattam. Már

most bizodalmason kérem a' két Hazát, méltóztassék köz jóra tzelezó igyekezetemnek eggy illy hasznos és igen szükséges könyvnek ki adásában elő segilloje lenni. Ha reménylett segedelmet nyerhetek, úgy a' *Ladvocat Magyar Dictionariuma* a' 1796 elztendőnek végén egészfen világra jö. Segítségül egyebet nem kívánok, hanem tsak azt, hogy a' már ki jött két első és a' sajtó alatt lévő harmadik darabért a' vevők előre fizessenek meg, hogy igy legyen fundusom a' következő Darabnak akadály nélkül való nyomtattatására. Senkinek pénze nállam veszedelembem nem forog. Ha én a' munkába belé halok, vagynak olly jó barátim, kik annak ki adatásának folytatását magokra vállalják. El kerülhetetlen, hogy illyen szövevényes munkából valamelly emlékezetre méltó személly vagy dolog ki ne maradjon, annyival inkább, mivel hogy a' munkát tsak magam dolgozom és írom. Bizodalmasan kérek azért mindeneket, hogy ha valamelly uevezetes személlyt vagy dolgot ki maradottnak lenni észre vesznek, kivált azújak között (mert a' régiebbeket magamnak is könnyű vólna szaporitanom) azt rövideden le írva hozzám meg küldeni ne sajnálják. Az illyen Tudósításokat egy új Darabban ki fogom adni. Ugyan azon új Darabba bé iktatom az emlékezetre méltó Magyarokat is, ha lesznek ollyanok, kik azoknak életeket hozzám meg küldik. *A' Ladvocat Historiai Dictionariumát és Broughton Religiói Lexiconát* lehet találni.

Budán Diebold Könyváros.

Ó Budán Kiss István Könyváros.

Debretzenben Tiszt. Professor Szilágyi Gábor.

Balaton Füreden Tiszt. Szép Gergely Reform.

Prédikátor.

Györött Müller Ferentz Könyváros.

Kassán Tiszt. Mihályi Kövát István Reform.

Prédikátor.

Kolosvárat Tiszt. Prof. Szathmári Pap Mihály
 Léván Lovas László Könyváros
 Losontzon Tiszt. Professor Farkas István.
 Pesten Weingand J. M. Könyváros.
 Posonyban Weber Simon Péter Typographus.
 Sáros Patakon Zombori Fejes István Uraknál.
 Komáromban a' Weinmüller József úr Typo-
 graphiájában.

Alázatosan kérem a' *Ladvocatot* és *Broughtont* meg vevőket, hogy a' fent nevezett helye-
 ken a' pénzt le tenni; a' T. T. Collector urakat
 pedig, hogy azt a' jövő János fő vételi Pesti vá-
 sárkor *Weingand* könyváros úrhoz Pestre fel kül-
 deni méltóztassanak. A' kiknek Komáromba esik
 alkalmatosságok, azok egyenesen hozzám küld-
 hetik.

Rév Komáromban 1795.

Mindszenti Sámuel-

Fő Tisztelendő Rákossi *Boross István Szom-
 bathelyi Nagy Prépost* urat ö Nagyságát Vertes
 Keresztúri Apátúrságra emelte Felséges Urunk.

Titt. *Berzevitz* Sándor Ur, a' ki a' Kir.
 testörző Nemes Magyar seregnél a' meg határo-
 zott öt esztendőket ditséretessen el töltötte, 600
 forint fizetéssel, a' Fels. Helytartó Tanátsnál lé-
 vő Protocollom mellett való Hivatalra mozdítta-
 tott.

D. D. S.